

Rasulullah'ı sevmek
Kadı İyad'ın 'Şifa'sından Bir Alıntı

KADI İYAD IBN MUSA EL-MALIKİ

HZ. RASÜLÜ'LLÂH SALLA'LLÂHÜ ALEYHI VE SELLEMI SEVMEK

Rasulullah'ı sevmek
Kadı İyad'ın 'Şifa'sından Bir Alıntı

KADI İYAD IBN MUSA EL-YAHSUBİ
(MS 476-544 I 1083-1149 CE)

Çeviri ve Notlar
Ebu Hasan

Rasûlullah'ı sevmek

1

Orijinal. Arapça
Kadı İyad ibn Musa el-Yahşubi el-Maliki

Çeviri ve Notlar

Ebu Hasan

Teşekkür

Abu NibnaSj Aqdas, Noori, Übeydullah
ve bu kitaba emeği geçen herkes

Kapak resmi:

Ebu Hasan

Telif hakkı @ Ridawi Press

12. Rebiyülevvel 1437 / Aralık 2015

Versiyon 1.0

İlk Versiyon: Aralık 2015

Belirli sorularınız veya yorumlarınız için lütfen e-postanızın konusuna kitabın adını ekleyin. İçerik değişmediği sürece, bu materyalin elektronik veya başka herhangi bir biçimde veya herhangi bir yöntemle çoğaltılmasına veya kullanılmasına işbu belgeyle izin verilmektedir. Bu kitap aynı zamanda Ridawi Press tarafından ücretsiz olarak sunulmaktadır ve www.ridawipress.org adresinden indirilebilir HYPERLINK "http://www.ridawipress.org". Bu kitabın ücretsiz dağıtım veya satış amacıyla basılmasına izin verilmektedir. Ridawi Press, kitap basımının ve dağıtımının maliyetli olduğunu ve bu nedenle yayıncıların bu maliyeti, kitabı makul bir fiyata satarak karşılamaları gerekebileceğini kabul ediyor. Ridawi Press, bu kitapların satışından maddi olarak herhangi bir fayda sağlamamakta ve herhangi bir telif ücreti talep etmemektedir. Ayrıca yayıncılara, aşağıdaki bildirimin kolofonda yer alması koşuluyla, kendi adlarına yeniden basımına da izin verilmektedir./'Ridawi Press'ten telifsiz izinle basılmıştır'.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	
1 Onu Sevmenin Zorunluluğu #	1
2 Onu Sevmenin Ödülü #	4
3 Büyükler ve İmamlarla İlgili Anekdotalar	7
4 Gerçek Aşkın İşaretleri	12
5 Rasûlullah'ı Sevmenin Anlamı #	22
6 # Öğütünü Kabul Etmenin Zorunluluğu	27
Harf çevirisi tuşu	33
Kaynakça	36
Yazar Hakkında	38

ÖNSÖZ

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm, âlemlere hidâyet ve hidâyet rehberi olarak gönderilen, âlemlerin meliki, bütün peygamberlerin ve elçilerin başı olan efendimiz Muhammed'e olsun. Allah'ım! Senden bizi hakka ve doğru yola iletmeni dileriz.

, Peygamber Efendimiz'in en güzel biyografilerinden biri olan *Kitabü's-Şifa bi Târifi Hukûku'l-Mutafa'a'dan* bir bölümün tercümesidir . Pek çok alim şöyle demiştir: “İslam tarihinde böyle bir kitap yazılmamıştır.” Birisi haklı olarak şunları söyledi:

***kulluhu'm hawalu'd dawa'a walakin
ma ata bi'sh-shifa'yi illa iyadu***

Herkes tıpta şansını denedi ama
İyad'dan başkası çare bulamadı

Kadı İyâd tanınmış bir hadis alimi, Maliki hukukçusu ve birçok önemli eserin müellifidir. Hiç kimse *Şifa'nın* onun en ünlü eseri olduğuna ve en çok Şifa'nın yazarı olarak bilindiğine

itiraz etmez .

Bibliyografyada *Şifa'nın* birçok baskısından bahsettim ; bunun nedeni yalnızca çapraz referanslar ve diğer dipnotlardır. Dijital dizgi baskılarından daha güvenilir oldukları için belirli pasajları doğrulamak ve onaylamak için eski baskılara başvurulmuştur.

Her zamanki gibi bunu çok kısa sürede inceleyen kardeşlerimize çok teşekkür ederiz.

ve billahi't tevfik.

Ebu Hasan

12 · Rabiv el-Evvel 1437

23^{gün} – Aralık 2015

ONU SEVMENİN ZORUNLULUĞU >

Allah Teala diyor ki:

وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

O Prophet, tell them: If your fathers, your sons, your brothers, your wives, your family, the wealth that you have amassed, and business that you fear will be ruined, and dwellings that delight you; if any of these are dearer to you than Allah and His Messenger, or more precious than striving in the path of Allah - then await the Wrath of Allah; verily, Allah does not guide the contumacious.1

Peygamber'i sevmenin farz olduğuna dair bundan daha kuvvetli bir öğüt, daha sert bir uyarı, bir şahitlik ve reddedilemez bir delil olamaz; ve en ciddi ithalat meselesi^{1 2}ve

¹ Tevbe Suresi, 9:24.

² Arapça'da *izami khafariha*: büyük ciddiyet, ciddiyet. **Qâri** : Çok önemlidir ve çok kıymetlidir. **Khafâjî** : Sağladığı büyük fayda

Peygamber'in inkar edilemez hakkı >. Çünkü Allahü teâlâ, mallarını, ailelerini ve çocuklarını Allah ve Resulü'nden daha çok sevenleri azarlamıştır.

Onları şu sözlerle uyarmıştır: “...Öyleyse Allah'ın gazabını bekleyin; Şüphesiz Allah, inatçıları doğru yola iletmez.” Ayetin sonunda Allah Teala bu tür kişileri, bozuk, günahkâr ve inatçı olarak nitelendirmiş; Onlara, sapık olduklarını ve Allah'ın onlara hidayet etmediğini haber vermiştir.

Bana da yetki veren Hafız Ebu Alt el-Ghassani bize anlattı ³- ve bunu başkalarıyla birlikte okuduk - şöyle dedi: bize anlattı kadı Sıraj ibn Abdullah anlattı: bize anlattı Ebu Muhammed Alt el-Açili: bize anlattı Bize el-Mervezi: bize Ebu Abdullah Muhammed ibn Yusuf'u anlattı: Muhammed ibn İsmayil'i anlattı: Yâqub ibn İbrahim'i anlattı: Abdu'l Aziz ibn Suheyb'den ibn Ülayyah'ı anlattı :

Enes ibn Malik'ten (o Rasûlullah) şöyle buyurmuştur: " Sizden hiç kimse, ben kendisine çocuklarından, anne-babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça iman etmiş olmaz ⁴." ⁵Benzer bir hadisi Ebû Hureyre de rivayet etmiştir.

Enes (r.a.)'den, Rasûlullah'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: " **Kişi kendinde üç şeyi bulursa, imanın tadını tatmıştır. Allah ve Resulünün kendisine herkesten daha sevgili olduğu; ve bir başkasını sevdiğini ve onu yalnızca Allah rızası için sevmediğini; Ateşe atılmaktan tiksindiği gibi, küfre düşmekten de hoşlanmaz.**"⁶

Ömer ibn el-Ha'b (r.a.) Rasûlullah'a şöyle dediğini

açısından çok büyük önem taşıyor.

³ Anlamı: “Gerçi ben bunu ondan duymadım, onun yanında da okumadım.” yani genel bir izin (Kâri) kapsamında rivayet etme izni.

⁴ Bu 'aşk' arzu ya da tutku değildir; daha doğrusu ona saygı duymak, onu tercih etmek, kendi hoşuna gitmese bile onun hükmünü kabul etmektir. [Kari]

⁵ Buhari #14-15, Müslim #69-70, Nesayi 8/115, Tirmizi 2517, İbn Mace 67.

⁶ Buhari #21. Müslüman, #68.

bildiriyor: "Sen benim için, koynumdaki candan başka her şeyden daha sevgilisin." Rasûlullah şöyle cevap verdi: “**Hiçbiriniz, Ben ona canından daha sevgili olmadıkça gerçek anlamda iman etmiş olmazsınız.** Ömer < dedi ki: “Sana Kitabı indiren Allah'a yemin ederim ki; artık sen benim için canımdan daha sevgilisin.” Rasûlullah şöyle buyurdu: “**Şimdi ey Ömer .**”⁷

Sehl ⁸dedi ki: Her kim, Resûlullah'ın hakimiyetini bütün işlerinde kendi üzerinde görmeyen ve kendi nefsini Resûlullah'ın mülkü saymayan kimse, onun sünnetinin tatlılığını tatmayacaktır. ⁹Çünkü o, şöyle buyurmuştur: “**Sizden hiçbiriniz.**” Ben ona canından daha sevgili oluncaya kadar gerçekten iman etti. ”

ONU SEVMENİN ÖDÜLÜ >

Ebu Muhammed ibn Attab, onun huzurunda okuyarak bana anlattı: bize Ebu'l Kasım Hatim ibn Muhammed anlattı: bize Muhammed ibn Yusuf anlattı: bize Muhammed ibn İsmayil anlattı:¹⁰ Bize Abdan anlattı: Babam bize anlattı: Bize Şube anlattı: Amr ibn Murrah'tan, Salim ibn Abi'l Jaád'dan:

Enes'ten, bir adam Peygamber'e gelip şöyle dedi: "Kıyamet ne zaman?" Şöyle sordu: “**Bunun için ne hazırladın?** O da şöyle cevap verdi: “Ben buna ne çok namaz, ne oruç, ne de zekat [yaparak] hazırlanmadım; ama ben Allah'ı ve Resulünü seviyorum.” Şöyle dedi: “**Yanında olacaksın sevdiklerin.**”¹¹

Şafvân bin Kudâme anlatıyor: "Peygamber'e doğru Medine'ye hicret ettim ve ona geldiğimde şöyle dedim: "Ey Allah'ın Resulü! Bana elini ver ki, biat edebileyim.” ¹²Bana elini verdi. Ben: "Ey Allah'ın Resulü! Aslında seni seviyorum." Şöyle dedi: “**Bir**

⁷ Buhari, #6632, yani, Artık sen **kâmil bir** mü'minsin ey Ömer!

⁸ Sehl ibn Abdullah el-Tusturi.

⁹ Geleneği: İster pratikte ister hadis öğrenerek olsun.

¹⁰ Bu İmam Buhari'dir.

¹¹ Buhari, #6171. Müslim, #2639. Yani nafil namaz ve oruçtur.

¹² Bay'ah.

insan sevdikleriyle birlikte olacaktır.”¹³

Âbdullah ibn Mesûd da bunu bu sözlerle rivayet etmiştir.¹⁴ Aynı şeyi şu kişiler de nakletmiştir: Ebu Müsa ¹⁵[el-Eşari] < ve Enes¹⁶ [ibn Malik] <. Başka bir ifadeyle Ebü Zerr [el-Gifari] < buna benzer bir hadis rivayet etmiştir.

Âli'nin bir rivayetinde Hz. Peygamber, Hasan ve Hüseyin A.'nın elinden tutarak şöyle buyurdu: " Kim beni sever, bu ikisini, babalarını ve annelerini severse, **o gün benimle aynı seviyede olacaktır.**" ¹⁷**Yargı.**”¹⁸

Rivayete göre bir adam ¹⁹Peygamber Efendimiz'e gelerek şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resulü! Şüphesiz sen benim için ailemden ve malımdan daha sevgilisin; Doğrusu seni düşündüğümde kaygılanıyorum ve sana gelip seni görene kadar sakinleşemiyorum. Ölümümü ve senin gidişini düşündüğümde, biliyorum ki sen cennete gireceksin, peygamberlerin yanında yüksek makamlarda olacaksın ve ben cennete girsem bile seni göremeyeceğim.” Allah Teala bu noktada şu ayeti indirdi:

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا

Allah'a ve Resûl'e itaat edenler, Allah'ın kendilerine nimet verdiği kimselerle beraberdirler: Nebiler, sıddıklar, şehidler ve salihlerle; ve onlar ne kadar mükemmel bir şirket!²⁰

¹³ 'labaram' bkz. *Mecma'a el-Zawayid* 9/450, #15967. *Tirmizi*, *Nesayi* bkz. *Menahil el-Safa*: #946.

¹⁴*Buhari* #6168, *Müslim* #2640.

¹⁵*Buhari*, #6170, *Müslim*, #2641.

¹⁶ *Ebu Davud* #5126, *Tirmizi*, #2392-2393.

¹⁷Bu sadece onun çok yüksek bir seviyede olacağı anlamına geliyor [Khafaji]. Demek ki Resûlullah'a yakın olacak veya Ehl-i Beyt mertebesinde olacak, kişi sevdiğiyle beraber olacaktır.

¹⁸*Tirmizî*, #3754.

¹⁹Beğavî, tefsirinde onun ya Resûlullah'ın azatlı kölesi Sevban ya da Abdullah ibn Zeyd [Şümünni] olduğunu söylüyor.

²⁰Nisa Suresi, 4:69.

Rasûlullah, adamı çağırdı ve ona bu ayeti okudu.²¹

Bir başka hadis-i şerifte: Peygamber Efendimiz'in yanında bir adam oturuyordu, gözünü bile kırpmadan ona bakıyordu; [ResûlAllah >] sordu: “**Neyin var senin?** O da şu cevabı verdi: “Babam ve annem sana feda olsun; Sana bakarak [bu anların] tadını çıkarıyorum. Çünkü kıyamet günü üstünlüğünüzden dolayı diriltileceksiniz.²² [gözümün önünde] ve Allah Teala bu ayeti indirdi.²³

Enes ibn Malik'in hadisinde: " **Kim beni severse, cennette benimle beraber olacaktır .**"²⁴

BÜYÜKLERİMİZİN, İMAMLARIMIZIN ONA OLAN SEVGİSİ VE ÖZELLİĞİNDEN FİKİRLER >

Bize rivayet etti Kadı eş-Şehid: rivayet el-Üz'riyy: bize rivayet etti Razi: bize rivayet etti Cülüdi: bize rivayet etti İbn Süfyan: bize rivayet etti Müslim: bize rivayet etti Kuteybe: bize rivayet etti Yâqub ibn Âbd al-Rahman : Süheyl'den: babasından :

Ebu Hureyre'den < Rasûlullah'ın • şöyle buyurduğunu bildirmiştir: "Benim ümmetim arasında beni en çok sevenler, benden sonra gelecek olan, [beni görmeye] can atan, ailelerinden ve mallarından [ayrılmaya] hazır olanlardır. , sadece bana bir göz atmak için.²⁵ Benzer bir hadisi Ebû Zerr [el-Gifârî] < rivayet etmiştir.

²¹ Wahidi , Seyyidah Âayishah tarafından rivayet edilen *Asbab al-Nuzul s.122'de. Mecmua el-Zawayid, 7/42, #10937*. Haysemi şöyle diyor: “Bu, Taberani tarafından *Mücem Sagir* ve *Evsaf'ta* rivayet edilmiştir ; Bütün raviler güvenilirler [*sıkattur*]”. Tabarani ve İbni Merdaveyh, Seyyide Âyişe ve İbni Abbas'tan rivayet etmiştir. ♦ [*Menahil, #949*].

²² Sen gözümün önünden kaldırılsın, ben de geride kalırım; ve belki seni orada göremeyeceğim. Bu ayet, mü'minleri teselli etmek ve onlara müjde vermek için nazil olmuştur [Karî, Hafâci].

²³ *Menahil el-şafa, #950*.

²⁴ hadisinin bir kısmı , #2687.

²⁵ *Müslim, #2832*.

Ömer'in Peygamber'e şöyle dediği hadisinden daha önce bahsetmiştik: "Sen benim için canımdan daha sevgilisin." Benzer manada hadisler başka sahabelerden de rivayet edilmiştir.

Halid ibn Medan'ın kızı Ábdah ²⁶şöyle dedi: "Halid ne zaman yatağına girse, Resûlullah'a olan hasreti çok büyük olurdu. Muhacirler ve Ensar'dan kendisini ve ashabını anar ve adlarını söylerdi; şöyle derdi: 'Onlar benim ilkim ve sonum. ²⁷Kalbim onlar için hasret çekiyor. Onlarla birlikte olmayı arzuluyordum. Ey Rabbim! Sana dönüşümü çabuklaştır." Uykuya yenik düşene kadar bunu tekrarlayacaktı.²⁸

Ebû Bekir'in < Peygamber Efendimiz'e şöyle dediği rivayet edilmiştir: •: "Seni hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, Ebû Celib'in İslâm'ı beni ²⁹onun İslâm'ından [yani babası Ebû Kuhafe'nin ³⁰<] İslâm'ından daha çok sevindirir. Çünkü Ebû Celib'in İslâm'ı seni memnun eder."³¹

²⁶ Çok dindar *tabiyi*; 70'e yakın sahabeyle tanıştı. Kur'an tilaveti dışında her gün 40.000 *tesbih* okurdu . Vefat ettiğinde oruçlu idi ve tesbihleri saymak için parmakları yerdeydi [*Siyar Alam al-Nubala*, 4/540].

²⁷ Yani onlarla anılmaktan gurur duyuyorum ve onlara öncelik veriyorum; Ben onları kendi atalarımdan ve kabilemden üstün tutuyorum [Khafaci, 4/425]. Ben dinim için onlardan her şeyi alıyorum: temel [ecl] ve türetilmiş [*furuú*] meseleler [Kari, 2/41].

²⁸ *Hilyatu'l Evliya'a*, 5/210, #317. *Siyar Aalam al-Nubala* 4/539.

²⁹ Kelimenin tam anlamıyla: "gözlerimi serinlet" yani ona büyük zevk verir. Bu İngilizce deyme benzer: "gözbebeği." Seyyiduna Ebû Bekr, babası Ebû Kuhafe Müslüman olunca böyle söylemişti. "Gözlerin serinliği" deymi mutluluğu ifade eder; mutluluk gözyaşlarının serin, üzüntü gözyaşlarının ise sıcak olduğu söylenir [Khafaji].

³⁰ Úthman ibn Áamir ibn Ámr ibn Kaáb ibn Saád ibn Tamim, Ebu Quhafah; Zafer gününde İslam'ı kabul etti; H. 14'te vefât etti.

³¹ İbn Asakir, Tartkh'ında *İbn Ömer*'den rivayet ediyor ♦ [Krş. *Manahil*, #945]. Ebû Talib, RasûlAllah'ın # onu seven ve ona hizmet eden amcasıdır; ama ne yazık ki Müslüman olmadı.

Ömer ibn el-Haffab hakkında da benzer bir rivayet vardır. Abbas'a şöyle dediğini söyledi: Senin Müslüman olman bana Haffab'ın İslam'ından daha sevgilidir [ve hoştur].³²
³³ResûlAllah'ı daha çok sevindirdiği için "■--.."

İbn İs'hak'tan rivayet edilmiştir: Uhud'da babası, erkek kardeşi ve kocası, RasûlAllah'ın yanında [savaşırken] şehit olan Ensar'dan bir hanım hakkında. "ResûlAllah nasıldır?" diye sordu. ³⁴Şöyle cevap verdiler: "O iyi. Allah'a hamd olsun, o sizin istediğiniz gibidir." "Onu bana göster, onu görmek istiyorum" dedi. Onu görünce şöyle haykırdı: "Sen güvende olduğun sürece her musibet önemsizdir."³⁵

Âlî ibn Ebû Câlîb'e şöyle soruldu: "Resulullah'a olan sevgin nasıldı?" Cevap verdi: "Vallahi! O, bizim için mallarımızdan, çocuklarımızdan, babalarımızdan, annelerimizden ve şiddetli susuzluktaki soğuk sudan daha sevgiliydi."³⁶

Zeyd ibn Eslem anlatıyor: Ömer bir gece devriyeye çıktı ve bir evde bir ışık gördü. O (yaklaştı ve iplik eğiren yaşlı bir kadını gördü) ve şöyle diyordu:³⁷

Salihler ³⁸*Muhammed'e hamd ettiler • ve bereket*

³²Seyyiduna Ömer'in babası.

³³İbn Ömer'den Beyhaki ve Bazzar [Krş. Khafaji]; *Mecma el-Zawayid*, 9/320, #15468.

³⁴Kelimenin tam anlamıyla: "Resûlullah ne yaptı?"

³⁵Demek istediği şeydu: "Sen güvende olduğun sürece hiçbir sıkıntıya, hiçbir sıkıntıya, ne de üzüntüye önem veririm." [Khafaji].

³⁶*Menahil el-Safa*, #957.

³⁷Rivayete göre altıncı mısra Seyyiduna Ömer tarafından eklenmiştir:

*Ve Muhammedin, Peygamberin babasıdır/Allah'ın kulu,
evde bulunan Kavvaminin yanında oturandır/O, hayatta
olandır. evde / **Evi seven odur.***

³⁸Namaz, onun zikrini yükselterek, bu dünyada ona hürmet göstermek, onun büyüklüğünü ilan etmek demektir; ahirette de sevabını artırarak ve makamını yücelterek [Âlî al-Qari, *Şerhu's-Şifa* 2/42].

gönderdiler

Salihler ve iyiler ona salât dilerler.

Sen salih bir ibadetçisin, şafak vakti ağlayarak uyanık kalırsın

Ne yazık ki, ölüm birçok şekilde gelir,

*Sevgiliyle (Peygamber) yurttan nasıl birleşeceğim?*³⁹

[Sayyiduna] Ömer, uzun bir anekdotta bahsedildiği gibi oturdu ve ağlamaya başladı.⁴⁰

Abdullah ibn Ümar A'nın bacağına uyduğu; kendisine: "En sevdiğin kişiyi an, kendini daha iyi hissedersin" denildi. Yüksek sesle bağırdı: "Ya Muhammed!"⁴¹ Ve bacağı normale döndü.⁴²

[Sayyiduna] Bilal <'in son anlarında perişan haldeki eşi şöyle haykırdı: "Ah, ne acı!" Ve şöyle dedi: "Neşe! Yarın sevdiğime kavuşacağım; Muhammed ve taraftarları."⁴³

Hudhayfah ibn el-Yaman hakkında da benzer bir hadis rivayet edilmiştir.

Rivayete göre bir bayan Seyyidah Aayishah'tan ♦ kendisine RasûlAllah'ın mezarını göstermesini istedi; bu yüzden ona gösterdi. Kadın ölene kadar ağlamaya başladı.

Mekke müşrikleri Zeyd ibn el-Desine'yi öldürmek için

³⁹Tefsirlere göre dar, yani mesken, dünyaya veya ahirete işaret eder ve buna göre anlamı da değişir. Ölmeden Sevgili'ye nasıl katılabilirim, peki ölüm nerede - ölürüm ve Sevgilimi görürüm. **VEYA** : Ölüm birçok biçimde gelir - ve ben onun aşkında öldüm, o halde neden onu göremiyorum? Bir şairin dediği gibi:

Kılıçla ölmeyen, kılıcsız ölür; Kaynaklar çeşitlidir ama hastalık tektir.

⁴⁰ Abdullah ibn el-Mübarek, Zühd'de , 362-363.

⁴¹ Rasûlullah'a ismiyle hitap etmek caiz değildir ; Onun yerine *Yâ RasûlAllâh* demek gerekir . Benzer bir olayda İbn Abbas ♦ Rasulullah'ın ismini yâ olmadan zikretmiştir .

⁴² *Kitâb İbnü's-Sünnî* bkz. İmam Nevevî'nin *Ezkâr'ı* , #895-896; *Edeb el-Müfred* #967.

⁴³ Başka bir rivayette: "parti" yerine "arkadaşlar".

mabedden çıkarırken, Ebû Süfyan ibn Harb⁴⁴⁴⁵ ona şöyle sordu: “Sana Allah adına soruyorum ey Zeyd! Söylesene, Muhammed'in şu anda bizimle birlikte senin yerinde olmasını ve onun yerine öldürülmesini istemez miydin? ve ailenle birlikte [güvende] olduğunu mu?”

Zeyd şöyle cevap verdi: “Vallahi! Muhammed'in şu anda bulunduğu yerde en ufak bir dikenin bile incinmesini ve benim de ailemle birlikte oturmamı istemiyorum.” Ebu Süfyan şöyle dedi: “Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği kadar kimseyi seveni görmedim ■■■.”⁴⁶

İbn Abbâs'ın rivayet ettiğine göre ♦: Bir kadın [hicretten sonra] Resûlullah'a geldiğinde, kocasından veya bir başkasından nefret ettiği için ayrılmadığına dair [hicretiyle ilgili] Allah adına yemin etmesini isterdi. [daha iyi beklentiler] hırsıyla bir başkasına arazi; ve yalnızca Allah ve Resulü sevgisiyle ayrıldığını.⁴⁶

[Âbdullah] ibn Úmar ♦ Âbdullah ibn el-Zübeyr ♦ şehit edildikten sonra naaşının yanında durdu ve şöyle dedi: “Vallahi, bildiğim kadarıyla sen namaz kılan, oruç tutan biriydin ve Allah'ı severdin ve O'nun Elçisi •.”⁴⁷

GERÇEK AŞKIN İŞARETLERİ

Bil ki, insan bir şeyi sevdiği zaman onu tercih eder ve ona öncelik verir; onunla uyum içinde olmaya, ona uygun olmaya heveslidir. Aksi halde, o dürüst değildir ve sadece sahte bir sevgi iddiasıdır. İşte Peygamber'i sevdiğini iddia eden kişi, bir takım alametler gösterir; Bunlardan en önemlisi: Onun örneğini

⁴⁴O zamanlar Müslüman değildi; Mekke Zaferi sırasında Müslüman oldu.

⁴⁵*Beyhaki*, bkz. *Manâhil*, #960. Buhârî'de Zeyd ibn el-Dathine olayı , #3045.

⁴⁶*Müsned Bazzar*, #2272.

⁴⁷Ebu Yala, *Müsned*'inde .

takip etmek ve onun sünnetine bağlı kalmak ,^{48 49}konuşmasında ve eylemlerinde onu takip etmek; ve bir şeyi yapmak veya ondan kaçınmak için verdiği emirlere uymak; Allah Teala'nın buyurduğu gibi, ister rahat olsun, ister sıkıntılı olsun, ister hoşunuza gitsin, ister gitmesin, her durumda O'nu örnek almaktır:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

Onlara de ki: Eğer Allah'ı (gerçekten) seviyorsanız bana uyun; Allah sizi sevecek ve günahlarınızı bağışlayacaktır. ⁴⁹

Ve kişinin kendi beğenisinden vazgeçmesi ve emrine öncelik vermesi,^{50 51}ve tavsiye ettiği şeye.

صَدُّوهُمْ حَاجَةً يَمَّا أَوْتُوا وَيُؤْثِرُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ

Ve bu şehirde [zaten] yaşayan ve imanı [kabul etmiş olan] ve kendilerine mülteci olarak gelenlerle dostluk kuran [ve seven], başkalarına verilen hiçbir şeyi arzulamayan ve [muhacirlere] öncelik verenler Kendileri çok zor durumda olmalarına rağmen. ⁵¹

Allah'ın rızasını kazanmak için insanların öfkesini, kırgınlığını, ⁵²hoşnutsuzluğunu kazanmaya istekli olmaktır .

Bize Kadı ve Hafız Ebu Alt anlattı: Bize Ebu'l Hüseyin

⁴⁸ Onun geleneği.

⁴⁹ Al-İmran Suresi, 3:31.

⁵⁰ Shara'a - çünkü onun emri kanundur.

⁵¹ Haşr Suresi, 59:9

⁵² Allah Teala, kendisine itaat edenleri, emirlerini yerine getirenleri, yasaklarından sakınanları, sevdiğini sevenleri ve sevmediklerini küçümseyenleri sever. Başkalarının hoşuna gitmese de Allah'u razı etmeye çalışmalıdır. Bu nedenle kişi, anne-babası veya arkadaşları bundan memnun olmasa bile şeriata bağlı kalmalı ve ona dikkat etmelidir. Gerçek bir Müslüman, eşcinselliğin ve zinanın günah olduğunu, kâfirlerin mutlaka cehenneme gideceklerini söylemekten çekinmez; Allah'ın gazabını kazanarak, medyadaki kötü baskıdan veya alay konusu olmaktan kaçınmak veya insanlar tarafından alay edilme korkusundan kaçınmak için bir şeyler söyleyerek/yaparak insanları memnun etmeyecektir. Yani Allah'ın rızasını arayarak insanların hoşnutsuzluğunu kazanmaya hazır olun.

el-Sayrafi ve Ebu'l Fadl ibn Hayrun anlattı ve ikisi de şöyle dedi: Bize anlattı Ebu Yaala el-Bağdadi: Bize Ebu Alt el-Sinjiy anlattı : Bize rivayet etti Muhammed ibn Mahbub: Bize Ebu Yisa rivayet etti: Müslim ibn Hatim anlattı: Bize Muhammed ibn Abdullah el-Ançari anlattı: Babasından: Ali ibn Zeyd'den: Seyid ibn el-Müseyyib'den dedi ve şöyle dedi:

Enes ibn Malik < dedi ki: RasûlAllah bana şöyle dedi: “**Oğlum!** ⁵³**Hiç kimseye** ⁵⁴**kin, nefret ve kıskançlık beslemeden** ⁵⁵**sabah kalkıp akşam [ayağa kalkmanız] mümkünse , o zaman mutlaka yapın.**” Ve sonra bana şöyle dedi: “**Oğlum! Bu benim geleneğimdendir [sünnetimdir] ve kim** ⁵⁶**benim geleneğimi ihya ederse beni** [gerçekten] sevmiştir; **Kim beni severse cennette benimle birlikte olacaktır.**”⁵⁷

Kim bu sıfatların hepsine sahipse, Allah ve Resulüne olan sevgisi mükemmeldir. •; bazı yönlerden yetersiz kalanlar, aşklarında kusurludurlar ama aşk tanımının dışına çıkmazlar.

Yukarıdakilerin delili, Rasûlullah'ın, şarap içtiği için cezalandırılan kişiye, sahabelerden birinin, "Bu [suçtan] dolayı kaç defa getirildin" diye beddua etmesidir. Peygamberimiz • şöyle buyurmuştur: “**Ona lanet etmeyin, çünkü o, Allah'ı ve Resulünü sever.**”⁵⁸

⁵³ Bir hadis-i şerifte: "Ben sizin (Müslümanların) babası gibiyim ve size öğretiyorum..." [Ebu Davud #8]

⁵⁴ Bu, insanın yalnızca Allah rızası için sevmesi veya nefret etmesi gerektiği yönündeki diğer ifadeyle çelişmez. Allah rızası için nefret etmek kötü değildir.

⁵⁵ **Ghishh** : Aydınlatıldı. aldatma, sahtekarlık, vefasızlık, hainlik vs. Ama burada *hikd* ve *hasad* anlamına geliyor: kötülük ve haset [Kari, Haffaci].

⁵⁶ Onu taklit ederek ve ona yardım ederek [Khafaji]. Uygulayarak ve yayarak, öğrenerek ve öğreterek; başka bir rivayette: "Benim geleneğimi sevendir" [Kari].

⁵⁷ *Tirmizî*, #2687 ve bunu hasen/adil olarak sınıflandırmıştır. [Manahil, #963].

⁵⁸ *Buhari*, #6780. *Manahil*, #963.

Peygamber sevgisinin alametlerinden biri de, O'nu çok anmak ve onu daima anmaktır; Çünkü bir şeyi seven, sürekli ondan bahseder.⁵⁹

[Aşkın] bir başka alameti de sürekli onunla buluşmayı arzulamaktır. Çünkü seven, sevdiğine kavuşmaya heveslidir.

Eşari'nin hadisinde ⁶⁰Medine'ye yaklaştıklarında [hevesle] şarkı söylüyorlardı:⁶¹

Dostlarımızla buluşmak için yarın bizi çağırıyor

[Usta] Muhammed • ve sahabeleri⁶²

Bilal'in de benzer şekilde söylediğini daha önce belirtmiştik [ResûlAllah ve ashabıyla buluşmayı arzulamak].

Ámmar ⁶³da şehit edilmeden önce benzer bir şey

⁵⁹Deylemi'nin Müsned-i Firdevs'de naklettiği Seyyide Áayışah'ın vide hadisi : " **Kim bir şeyi severse onu çokça anar.** " [Kari]. Ebu Nuaym [*Manahil*, #965].

⁶⁰Ebû Musa el-Eşâriy ♦ ve Yemenli kabilesi, hicretin [Khafaci] yedinci yılında [H. 7] Medine'ye vardıklarında. Yemen'den veya Habeşistan'dan [Kari].

⁶¹*İrtajaza*: Şiir okumak, ritimle söylemek, şarkı söylemek; veya bu beyit *vafir* veya *hazj vezninde* [*Hafâci*] olmasına rağmen, *racz* vezniyle şiirsel bir ayet söylemek .

⁶²*ghadan nalqa al-ahibbah :: muhammadan wa sahbah ;* : &&&&. Enes'ten Beyhaki ♦ içinde

Dalayil [bkz. *Menahil* #966]. Başka bir rivayette: *ğadan nalqa el-ahibbah :: muhammeden ve hizbah* [Kari].

⁶³Ámmar ibn Yasir ♦ sahabe, H. 36 yılında Sif'fin'de Muaviye'nin ♦ ordusu tarafından şehit edildi. Efendimiz Álî ♦ ile birlikte savaştı. İbn Seleme şöyle dedi: Sillin günü Ámmar'ı gördüm ve içecek bir şey istedi. Hanımı ona bir bardak süt getirdi ve içtikten sonra şöyle dedi: “Bu gün sevdiklerime kavuşacağım; Rasûlullah # bana bu dünyada içeceğim son şeyin süt olacağını vaad etti.” Daha sonra savaşa çıktı ve şehit oldu. Rasûlullah, " Ámmar'ın bir grup isyancı tarafından öldürüleceğini " haber vermiştir ve bu da, Álî Efendimizin -Allah mübarek yüzünü yüceltsin- sağda [Hafajî] olduğunu ispat etmektedir.

söylemişti.

Halid ibn Medan'la (Resûlullah ve ashabıyla tanışmayı arzulayan) ilgili benzer bir hikâyeyi daha önce de aktarmıştık.

Sevginin diğer belirtileri arasında -onu sık sık anmanın yanı sıra- ona hürmet etmek ve ona azami hürmet göstermek; ondan saygı ve hürmetle bahsetmek; ve bir hizmetçiye (efendisinin huzurunda) adı anıldığında tevazu ve kulluk göstermek.⁶⁴

İshak el-Tujibi ⁶⁵şöyle demiştir: • Peygamber'in ashabı vefatından sonra ondan söz ettiklerinde son derece tevazu, son derece saygı ve büyük bir korkuyla konuşurlardı; ondan bahsedildiğinde ağlıyorlardı fc#á^^.

Tâbiyînlerin birçoğunun durumu da böyleydi ; bazıları ağladı⁶⁶ Peygamber'e olan büyük sevgi ve özlemden dolayı>; bazıları ise hayranlık ve hayranlıkla titrediler.

Ehl-i Beyt'i, ev halkını, muhacir ve ensardan ashabını ⁶⁷sevmek, O'nun sevdiği ve onun sayesinde şeref kazananları sevmektir . Ve kendilerine düşmanlık edenlere düşman olmak;

Mecmua el-Zawayid, 9/357.

⁶⁴ Çağımızda Vehhabi-Selefi vaizlerin ve diğer gevezelerin sanki herhangi bir sıradan insandan bahsediyormuşçasına RasûlAllah'tan bahsettiğini görüyoruz. Bu tür konuşmacıların çoğu ona sadece adıyla hitap ediyor. Bu *edep mi*? Bu konuşmacılar kendi şeyhlerine, hatta krallarına ve hayırseverlerine uzun unvanlar eklerler: "Majesteleri, Kral filanca" "Majesteleri, prens filanca" "Majesteleri, şeyh XYZ". Ama RasûlAllah #dan bahsederken, "Muhammed şunu söyledi, Muhammed şunu yaptı" diyorlar ve bazı aşağılık haşaratların onun isminden sonra salat okuma nezaketi bile yok.

⁶⁵ İshak ibn İbrahim al-Tujibî [ö. 352 H.] ünlü bir Maliki imamı ve muhaddistiydi.

⁶⁶ *Khushuî*, *khuduî*: Kendini önemsiz görmek ve alçakgönüllü bir tevazu sergilemek; ve huşu duygusu; *iqsha-ârrat juluduhum*, yanıyor. "Derileri titriyordu."

⁶⁷ *Muhacirun*, *Ensar*.

⁶⁸ve kendilerinden nefret eden veya onlara lanet edenleri sevmemek.⁶⁹

Rasûlullah • Hasan ve Hüseyin A. hakkında şöyle buyurmuştur: “ **Allah'ım!**

Gerçekten bu ikisini seviyorum; [Sen de] bu ikisini seviyorsun. ”⁷⁰

Hasan ^b> ile ilgili başka bir rivayette şöyle buyurmuştur: “ **Allahım! Şüphesiz ben onu seviyorum; (sen de) onu seveni seviyorsun.** ”⁷¹

Rasûlullah > buyurdu ki: “ **Kim bu ikisini [Hasan ve Hüseyin A] severse beni sevmiş olur; Kim beni severse Allah'ı sevmiştir. Bu ikisinden nefret eden benden nefret etmiş demektir; Benden nefret eden, Allah'tan nefret etmiş olur .** ”⁷²

Rasûlullah > şöyle buyurmuştur: “ **Allah, Allah! Ashabım hakkında (Allah'tan korkun).**⁷³ **Benden sonra onları hedef yapmayın.**⁷⁴ **Kim onları severse, benim sevgim uğruna**

⁶⁸ Hariciler gibi; Sahabelerin kendi aralarındaki anlaşmazlıkları veya savaşlarını [Hafaji] tartışmamalıdır.

⁶⁹ Sahabelere lanet eden, onlara küfürler yağdıran Rafiziler gibi. Sahabelere söven, iftira eden, hakaret eden, alay edenler, cehennemdeki insanların köpekleridir.

⁷⁰ *Buhari*, #3747; *Müslim*, #2421; *Tirmizî*, #3794; Usame ibn Zeyd'in rivayet ettiği ♦.

⁷¹ *Buhari*, #3749; *Müslüman* #2421-2422; Ebû Hureyre ♦ rivayet etmiştir.

⁷² *İbn Mâce*, #143; Ebû Hureyre ♦'nin rivayet ettiği; Nesayi, *Sünen-i Kübra*, #8112. Demek ki, Allahü teâlâdan nefret eden kimse, Allah'ı (Kari) inkar etmiştir.

⁷³ Ve onlar hakkında kötü konuşmayın, çünkü onlar benim için sevgilidirler.

⁷⁴ **Gharad** : Hedef, *hadaf*. Yani, dünya hayatım boyunca arkamdan onları hedef almayın, dünyadan göçtükten sonra da onları eleştiri için hedef almayın. Bazı nüshalarda *gharad* yerine *arad* ; ama belli ki, bu bir yazım hatasıdır [Qari].

sever;⁷⁵ **Kim onlardan nefret ederse, bana olan nefretinden dolayı onlardan nefret etmiş demektir.**⁷⁶ **Kim onlara zarar verirse bana da zarar vermiş olur; Kim bana zarar verirse Allah'a eziyet etmiş olur; kim Allah'a zarar verirse, artık Allah'ın onu (gazapıyla) yakalayacağı yakındır ”.**⁷⁷

Ve Leydi Faḫimah ♦ hakkında şunları söyledi: “ **O benim bir parçam. Onu kızdıran beni kızdırmış demektir.** ”⁷⁸

O > [annemiz] Áayışah'ya ♦ Usame ibn Zeyd ^b> hakkında şunları söyledi: “ **Ona şefkatle davranın, çünkü onu seviyorum.** ”⁷⁹

• şöyle dedi: “ **Ensar sevgisi (anḫâr) iman alametidir; ve onların nefreti ikiyüzlülüğün bir işaretidir.** ”⁸⁰

İbn Ömer A hadisinde: “ **Kim Arapları severse, benim sevgimle sevişmiş olur; Onlardan nefret eden de bana olan nefretinden dolayı bunu yapar.** ”⁸¹

Gerçekte, bir kimseyi seven, sevdiğinin sevdiği her şeyi, onun mubahta beğendiği şeyleri tercih ettiği ölçüde sever .⁸² konularda ve kişisel zevklerde ve diğer doğal eğilimlerde.

Enes (r.a.) şöyle dedi: Rasûlullah'ı kaseden kabak [parçaları] ayıklarken gördüğünden beri: "O günden itibaren

⁷⁵ Beni sevdiği için onları seviyor; VEYA o onları seviyor çünkü ben onları seviyorum [Qari].

⁷⁶ Bu nedenle bazı Malikiler, sahabelere hakaret edenleri mürted saymakta ve bu nedenle idam cezasını hak etmektedirler. Çünkü sahabeleri küçümsemek, iftira etmek, onlara hakaret etmek Rasûlullah'a # hakaret etmek demektir ki bu da irtidattır [Kari, Hafâci].

⁷⁷ Tirmizî, #3888; Müsned İmam Ahmed, #21090, 8/299.

⁷⁸ Buhari, #3714; Müslim, #2449.

⁷⁹ Tirmizî, #3844.

⁸⁰ Buhari, #15; Müslim, #74; Anas ibn Malik ♦ tarafından rivayet edilmiştir;.

⁸¹ Beyhaki, *Shuâb al-İman'da*, bkz. *Manahil*, #973.

⁸² **Mubah't** ihmal etmekte hiçbir kınama olmaksızın amel etmek caizdir; ya da tam tersi.

kabak (yemeyi) severim."⁸³

O halde işte Hasan ibn Ali; Abdullah ibn Abbas ve Abdullah ibn Cafer A ile birlikte Selma'ya ♦ geldiler ve ondan RasûlAllâh ®'ın yemeyi sevdiği yemeği pişirmesini istediler.⁸⁴

İbn Ömer A, sığır derisinden yapılmış ayakkabılar giyer⁸⁵ve onları sarıya boyardı; ⁸⁶Çünkü Rasûlullah'ı böyle ayakkabılar giyerken görmüştü.⁸⁷

Allah'ın ve Resulü'nün sevmediği kimselerden hoşlanmamak, buğzetmek sevginin alametlerindendir; ve düşmanlarını kendi düşmanı gibi görmek; O'nun sünnetine karşı çıkan, ^{dinde} sapkınlık ve bid'atler getirenlerden uzaklaşmak ; ve şeriata aykırı olan her şeyi ciddi bir mesele olarak kabul edin.

88 Şeriata [Khafaji] aykırı olan böyle bir sapkınlık veya yenilik. Aynı zamanda Kadı İyad'ın hocaları arasında yer alan

⁸³ *Buhari*, #2092; *Müslim*, #2041. *Dubba'a*: şişe kabağı, su kabağı. İmam Ebû Yûsuf'un bulunduğu bir toplantıda birisinin, Resûlullah'ın kabağı beğendiğini söylediği söyleniyor. Bir adam şöyle dedi: "Ama ben kabaktan hoşlanmam." Ebû Yûsuf kılıcını çekerek şöyle dedi: "Tevbe et ve imanını tazele, yoksa seni idam ederim." [Kari]. İmam Ebû Yûsuf, kadı, başhakimdi ve dolayısıyla buna yetkiliydi. Kari ayrıca bunun, adamın sözlerinin açıkça Peygamber'e aykırı olmasından kaynaklandığını söylüyor #.

⁸⁴ Tirmizî , *Şemayil*, #179. Selma, Ebû Rallî'nin hanımı ve Resûlullah'ın # veya halası Şafıyye'nin cariyesidir. Leydi Fafimah'ı cenazesinde yıkayan oydu; ayrıca Salma [Khafaji] adında 15 kadın sahabe daha var.

⁸⁵ **Sabt** : boyalı sığır derisi anlamına gelir; dolayısıyla, *niâal al-sabtıyyah*: bir çift sığır derisi [Kari]; pagan zamanlarda bu tür ayakkabıları yalnızca varlıklı insanlar giyerdi; Süq al-Sabt adında bir pazar vardı , dolayısıyla adı da [Khafaji] idi.

⁸⁶ Parlak limon sarısı olmasına gerek yok; safran, koyu sarı, bej veya başka bir ton olabilir.

⁸⁷ *Buhari*, #5851; *Müslim*, #1187.

nl Maliki imamı Hafız Muhammed Ebu Bekir ibn el-rabi [468-543 H.] Şöyle diyor:

" **Yenilikçi uygulamalardan** *[muhdethat el-umur sakının]*: Bilin, Allahü teâlâ size ilim versin; yenilikçi uygulama *[muhdes]* iki kategoriden oluŐur; ahlaksız arzular ve onunla amel etmekten başka hiçbir temeli [İslam'da] olmayan yenilikçi bir uygulamadır. kaprislerin dikte ettiği Şey kesinlikle batıldır *[batil qaian]* [Snnetteki] emsallere dayanan yenilikçi uygulama, [erdemli] halifelerin, imamların ve büyük alimlerin *[fudala'a]* uygulamasıdır ve kınanacak bir Şey değildir. sırf 'yeni uygulama' *[muhdes]* veya bidat [bidah] olarak adlandırıldığı için bidat veya dalalet *[muhdes ve'l bidah]*, çünkü Allah Teala Şöyle buyurmuştur: **"Rabbinizden asla yeni bir [muhdes] öğüt gelmez..."** [Enbiya Suresi, 21:2]. Ömer de Şöyle demiştir: "Bu ne güzel bir bid'attır *bu* !" Muhakkak ki kınanıp azarlanan bid'at, sünnete muhalif olan ve dalalete cezbeden, cezbeden Őeydir. *[Aaridah al-Ahwadhifishark al -Tirmizi, 10/147, hadis #2685]* .

İmam Hafız İbni Receb el-Hanbeli [736-795 H.] diyor ki:

[aslun lehu fi'sh sharih yadullu layh] kanıtlanamayan her türlü yenilik anlamına gelir ; ancak temeli Şeriata dayalı olan ve Őer'i prensiplerle ispat edilebilen bu tür Şeyler, sözlük açısından yenilikçi bir uygulama olsa da, Şeriata göre bid'at sayılmaz. *[Cmiy el-lum ve'l Hikam, İrbad ibn Sariyah hadisine göre, Arbayin'in 28. numarası]* .

İmam Nevevî Şöyle diyor:

Bidaa : Şeriat'ta bid'attır ve Rasûlullah'ın zamanında mevcut değildi. İyi ve çirkin [hasenah, kabihah] olarak sınıflandırılır . İmam olduğu ve ilimlerdeki üstünlüğü ve ustalığı konusunda genel bir görüŐ birliğine varılan Şeyh ve imam Ebu Muhammed bd el-ziz ibn bd al-Selam, El-Kawayid kitabının sonunda Şöyle diyor : : "Bidtlar

şöyle sınıflandırılır: Farz, Haram, Tavsiye edilen, Beğenilmeyen, Mübah olan. Bir bidatın ait olduğu kategoriye tespit etmenin yöntemi, onu şeriatın esaslarına göre değerlendirmektir. Vacip esaslarına uygunsa vaciptir; ve aynı şekilde şartlarına göre haram, mendüb, mekrüh veya mubahtır." [Tahzibu'l-Esma'a ve'l Lughat, 3/22; Krş. Qawayid al-Kubra].

Çünkü Allah Teala şöyle buyuruyor:

Allah'a ve ahiret gününe inananların, Allah'a ve Resulüne karşı gelenlere sevgi beslediklerini göremezsin...⁸⁸

Bunlar da Peygamber Efendimiz'in emri üzerine sevdiklerini öldüren ve kendi babalarını ve oğullarını öldüren sahabelerdir. Ábdullah ibn Ábdullah ibn Ubeyy [babası hakkında] şöyle dedi: ⁸⁹"İstersen sana onun kellesini getirebilirim." ⁹⁰Yani babasının kafası.⁹¹

O'nu sevmenin alametlerinden biri de, kendisine gelen ve onun hidayetiyle (dünyayı) hidayet eden Kur'an'ı sevmektir; ve Seyyidah Áayishah ♦'nin dediği gibi karakterini Kuran'a göre modelledi: "Onun karakteri Kuran'dı." ⁹²Kur'an'ı sevmek, onu okumak, onun rehberliğine göre hareket etmek ve onu anlamaya çalışmak demektir.

sünnetini sevmek ve onun sınırları içinde kalıp onları bozmamaktır. Sehl ibn Ábdullah [et-Tusturi] şöyle dedi: Allah

⁸⁸Mücadile Suresi, 58:22.

⁸⁹Babası Ábdullah ibn Ubeyy, Medine'deki münafıkların başı ve Müslümanların düşmanıydı; Ancak oğul sadık ve dürüst bir arkadaşı. Oğlu Ábdullah, babası Rasulullah # ve ashabına hakaret edip onları 'rezil' olarak nitelendirdiğinde bunu söylemişti.

⁹⁰*Müsned Bazzar*, #2708; Bkz. Haysemi, *Mecmua el-Zawayid*, 9/390, #15761.

⁹¹Fakat Rasûlullah # onu yasakladı ve şöyle dedi: “ **Hayır, yapma. Bunun yerine babana iyi davran ve ona saygılı bir evlat ol.** ” *Majmaa al-Zawayid*, 9/390, #15761.

⁹²*Müslim*, #746.

sevgisinin alameti, Kur'an'ı sevmektir; Allah ve Kur'an sevgisi ise Peygamber sevgisidir. Peygamber sevgisinin alameti >, onun geleneğini sevmektir; Kişinin geleneğini sevdiğinin alameti ise ahiret sevgisidir; Ahireti sevmenin alameti ise dünyayı sevmemektir; Dünyayı sevmemenin ve ondan uzak durmanın alameti, âhiret için gerekli olan dışında dünyalık malı biriktirmekten ve yığmaktan vazgeçmektir. [Abdullah] ibn Mesûd < dedi ki: Hiçbiriniz bir başkasına Kur'an dışında [Allah'ı ve Resûlünü sevip sevmediğini] sormasın; Kur'an'ı seviyorsa, Allah'ı ve Resûlünü seviyor demektir.

O'nu sevmenin alametleri arasında, kavmine karşı nazik ve şefkatli olmak, onlara güzel öğütler vermek, onların ıslahına çalışmak, sıkıntılarını hafifletmek ve zararlarını önlemek; tıpkı takipçilerine karşı nazik ve merhametli olduğu gibi.

Ve Rasûlullah'ın mükemmel sevgisinin alameti, dünya zevklerinden uzak durmak ve sade olmaktır; fakirliği ve tutumluluğu (lüks ve rahatlığa tercih etmek). RasûlAllah > Ebu Seyid el-Hudri'ye < şöyle demiştir: “Muhakkak ki sizden beni sevenlere fakirlik, dalganın vadinin tepesinden -veya dağdan- dibine doğru fişkırmısından daha hızlı koşuyor.]⁹³

Abdullah ibn Muğaffal'ın hadisinde <: Bir adam Rasûlullah'a şöyle dedi: “Ya Resulallah! Aslında seni seviyorum.” Şöyle dedi: “Ne söylediğine bak.” Adam şöyle dedi: “Vallahi! Doğrusu seni seviyorum.” Ve bunu üç kez söyledi. Rasûlullah > şöyle buyurdu: “Eğer beni [gerçekten] seviyorsan, o halde fakirliğe ve feragate hazır ol.”⁹⁴Ve Ebu Sayid'in [el-Hudri <] hadisine benzer bir şey söyledi.

RASÛLALLAH SEVGİSİNİN ANLAMI VE GERÇEKLİĞİ

“Allah sevgisi” ve “Peygamber sevgisi”nin anlamını açıklayan çeşitli görüşler mevcuttur. Bununla ilgili çok sayıda açıklama var ama fark onun gerçekliğinde değil; daha ziyade, fark [bunu tanımlayanların] durumlarındadır.

⁹³Müsned İmam Ahmed Cf. *Mecmua el-Zawayid*, 10/274.

⁹⁴*Tirmizî*, #2357.

Süfyan⁹⁵ şöyle buyurmuştur: “Aşk, Peygambere [gayretle] uymak demektir. Öyle görünüyor ki, Allah Teala'nın şöyle buyurduğu şu ayete atıfta bulunuyor:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

Onlara de ki: Eğer Allah'ı (gerçekten) seviyorsanız bana uyun; Allah sizi sevecek ve günahlarınızı bağışlayacaktır. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.⁹⁷

Birisi şöyle dedi: Peygamber sevgisi, ona yardım etmeye inanmak, sünnetini savunmak ve onu savunmaya hazır olmak⁹⁷ ve ona karşı gelmekten korkmak demektir.

Bir başkası şöyle demiştir: Aşk, ⁹⁸sevgiliyi aralıksız anmaktır.

Bir başkası şöyle dedi: Aşk, sevgiliye tercih etmektir.

Bir başkası şöyle dedi: Aşk, sevgiliyi özlemek demektir.

Bir başkası şöyle dedi: Aşk, Her Şeye Gücü Yeten Rab'bin İradesini sorgusuz sualsiz kabul etmek ve onunla hazır bir şekilde anlaşılmaktır ve O'nun sevdiğini sevmek ve Rab'bin hoşlanmadığı her şeyden hoşlanmamaktır.

Bir başkası da şöyle demiştir: Aşk, kalbin sevgiliye meyletmesi, kendiliğinden kabullenmesi ve onunla aynı fikirde olması demektir.⁹⁹

Yukarıdaki açıklamaların tümü aşkın gerçekliğinden ziyade aşkın sonucundan bahsediyor. Gerçekte sevgi, kişinin, sevdiğinin tercihiye yönelmesi ve onunla aynı fikirde olmasıdır.¹⁰⁰

⁹⁵ Süfyan el-Sevri veya Süfyan ibn Úyaynah [Qârî, Khafajî].

⁹⁶ Al-İmran Suresi, 3:31.

⁹⁷ savunmak veya # kişisini saldırılardan korumak.

⁹⁸ Burada Allahü teâlânın sevgisi tartışılıyor [Khafajî].

⁹⁹ Sevgilinin her istediğini itirazsız kabul eder ve kabul eder [Khafajî].

¹⁰⁰ Bazıları bu tanımın daha önce söylenene benzer olduğunu söyledi [Khafajî]. Yazar muhtemelen burada tekrar ediyor çünkü bu daha detaylı bir tanımın parçası.

► Artık, sevgilinin isteklerine uymak, ya sevgiliyi görmekten duyulan zevkten olabilir [ki bu da bedensel duyuları tatmin eder]. Mesela güzel resimlere bakmaktan duyulan haz; ya da melodik sesler duyunca duyulan mutluluk; veya her normal insanın doğal bir eğilimi olan lezzetli yiyecek ve içeceklerden zevk almak vb.¹⁰¹

► Veya akla ve kalbe hoş gelen şeyleri bilmek ve idrak etmekle elde edilen saadete; ve [akıl ve duygular tarafından] asil ve erdemli olarak algılananlar. Mesela salih halkın ve âlimlerin sevgisi; takvalıların, güzel ahlakıyla tanınanların ve salih amellerde bulunanların sevgisidir.¹⁰² İnsanların bu tür özelliklere hayran olması, bu tür insanlara ilgi duyması ve onlara saygı duyması doğaldır. Bazen bu hayranlık, tutku ve fanatizm boyutuna varır ve mezhepçiliğe varır; öyle ki toplumlar sürgüne gönderilir, namus çiğnenir ve birbirlerini öldürürler.

► Ya da bir kimsenin sevgisi, yaptığı iyiliklerden, cömertliğinden, cömertliğinden olabilir; çünkü insanların velinimetlerini sevmesi doğaldır.

Bunu anlayıp, bu [yukarıda bahsedilen sevginin] sebeplerini Rasûlullah örneğinde incelediğinizde,¹⁰³ onun için bu üç hususun da geçerli olduğunu anlayacaksınız.

Fiziksel güzelliğine ve mükemmel karakterine gelince;¹⁰⁴ Bu hususları daha önce kitapta tartışmıştık, burada

¹⁰¹ Bunu şu şekilde yeniden ifade etmek mümkündür: Normal bir insan, doğal olarak, güzel resimler, melodik sesler ve müzik veya lezzetli yiyecek ve içecekler gibi duyulara zevk veren şeylere eğilimlidir. Dolayısıyla insanın, güzellik, sesin güzel olması vb. gibi fiziki duyularına hoş gelen bir özellik veya vasıftan dolayı sevgiliye ilgi duyması ve sevgiliyle aynı fikirde olması doğaldır.

¹⁰² Sadaka gibi; İyilik, şefkat, fedakârlık vb. Bunların yanı sıra bir Müslüman, namaz kılan, oruç tutan, zikir yapan, şeriata titizlikle bağlı olanlara hayranlık duyar .

¹⁰³ Fiziksel güzellik, karakterin mükemmelliği ve onun muazzam iyilikleri [Kari].

¹⁰⁴ Çünkü onun fiziki yapısı son derece güzeldir ve sahabelerin de

tekrarlamaya gerek yok.

*ümme*tine yaptığı iyilik ve cömertliğe gelince , o da daha önce tartışılmıştı; Bunların arasında Allah Teala'nın, O'nu onlara karşı şefkatli, ¹⁰⁵onlara merhametli, onlara hidayet edici, onlara şefkatli, onları cehennem ateşinden kurtaran, müminlere karşı merhametli ve şefkatli, bütün âlemlere rahmet olarak nitelendirmesi vardır. O'nun müjdeci, azabın ve ilahi gazabın uyarıcısı olduğunu; O'nun izniyle Allah'a çağırdığı, aydınlatıcı ve ışık saçan bir nur olduğu; onlara Kur'an ayetlerini okuduğunu, onları temizlediğini, onlara kitap ve hikmeti öğrettiğini; ve onları doğru yola ilettiğini.

Onun müminlere olan nimetinden daha büyük ve ciddi öneme sahip başka hangi iyilik olabilir? Müslümanlara yaptığı ihsandan daha faydalı ve ortak refaha başka hangi nimet olabilir?

Çünkü O, onların hidayetine, cehalet ve dalaletten kurtulmalarına vesiledir; O, başarıya ve şerefe, yani Yüce Rablerinden bir [kurtuluş ve lütuf] vesilesine çağırıcıdır; ve onların şefaatchisi. Allah Katında onlar (*ümme*t) adına konuşuyor , (onların imanına) şahitlik ediyor ve sonsuz hayata ve sonsuz mutluluğa kavuşmaları için şefaet ediyor.¹⁰⁶

Rasûlullah'ın gerçekte sevmeye daha lâyık olduğu, size açık olacaktır; çünkü şeriat, O'nu sevmenizi emretmektedir; ama aynı zamanda az önce bahsettiğimiz doğal eğilimden de dolaydır; zira O'nun (ümme) te) yaptığı iyilikler çoktur ve cömertliği herkesi kapsar.

Eğer bir insanın, kendisine dünyada nimetler veren, kendisine bir veya iki defa fayda sağlayan, canını kurtaran veya zararı ve acısı zaten kısa süreli ve tehlikeden kurtaran bir velinimetini sevmesi doğal ise. Kısa bir süre için [zaten öyledir] ve bu yalnızca ölümüne kadar sürer. O halde, (kişinin) sonsuz

söylediği gibi o, insanların en güzeliydi.

¹⁰⁵ Müminler, *mü'minler*.

¹⁰⁶ Günahkar ümmetini bağışlaması için Allah'a yalvarır ; İnsanların korku ve korkudan dilleri tutulduğu ve Rasûlullah'tan başka kimsenin konuşmasına izin verilmediği zaman.

nimetlerini, sonu gelmez rahatlıklarını [hayal edin]; dinmeyen bir azaptan ve dinmeyen bir azaptan kurtulmak, böyle bir insan sevmeye daha layık değil mi?

Bir kralı iyiliğinden dolayı sevmek doğalsa; ya da tebaasına iyi davranan bir hükümdar. İlmi ve asil karakteriyle tanınan dürüst bir hakimi, uzakta yaşasa bile [ya da sevin ve hayran olun]; o halde, tüm bu niteliklere sahip olan kişi, sevmeye ve hürmet edilmeye çok layıktır.

[Efendimiz] Âli <, sıfatlarını anlatırken şöyle buyurmuştur: "Onu ilk defa gören ¹⁰⁷, huşu duyar, yanında kalsaydı onu severdi."

ona hiç ara vermeden baktığını daha önce belirtmiştik ; ¹⁰⁸bu ona olan saf sevgimden kaynaklanıyordu fc#j^^.

ÖÇÜTÜNÜ KABUL ETMENİN ZORUNLULUĞU

Onun tavsiyesini kabul etmek farzdır. Allah Teala diyor ki:

وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَحْدُوثُ مَا يَنْفُوتُ حَرْجٌ إِذَا نَصَحُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ ؕ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ

Ve (Allah yolunda) harcayacak bir şey bulamayanlara da (hiçbir sorumluluk yoktur); Yeter ki Allah'a ve Resulüne sadık kalsınlar. Salih olan hiçbir şekilde [azarlanmayacaktır]. Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir. ¹¹⁰

, "**Allah ve Resulü için naçiha** " ile ilgili olarak bunun şu anlama geldiğini söylemişlerdir: Yeter ki samimi ve sadık Müslümanlar (*mukhlifin*) özelde ve açıkta.

Bana Kadı Fakih Ebu'l Velid anlattı ve ben de onun huzurunda yüksek sesle okudum: Bize Hüseyin ibn Muhammed anlattı: Bize Yusuf ibn Abdullah anlattı: Bize anlattı İbn Abd al-Mu'Min: Bize Ebu Bekir el- Tammar: Bize Ebu Davud'u anlattı ve şöyle dedi: Bize Ahmed ibn Yunus'u anlattı: Bize Züheyr'i anlattı: Bize Süheyl ibn Ebi Salih'i anlattı: Afa'a ibn Yezid'den:

Temîmu'd-Dârî'den (Rasûlullah) üç defa şöyle

¹⁰⁷ *Badihaten:* Aniden, kendiliğinden. Burada onu [Kari] ilk gördüğü zaman anlamına geliyor.

¹⁰⁸ Daha önce de belirtildiği gibi Sevban ♦'dir [Khafaji].

buyurmuştur: “ **Bu din güzel bir öğüttür. Bu din güzel bir öğüttür. Bu din güzel bir öğüttür.** ” İnsanlar sordu: “Kime, ey Allah'ın Resulü?” Şöyle cevap verdi: " **Allah için, Kitabı için, Resulü için, önderler için.**"¹⁰⁹ ¹¹⁰**Müslümanların ve onların sıradan halkının.** ”

Alimler, Allah için, O'nun Resulü için, Müslümanların ileri gelenleri ve halk için güzel öğüt vermenin farz olduğunu söylemişlerdir.

İmam Ebu Süleyman ¹¹¹el-Busti [el-Haccâbi] şöyle buyurmuştur: *Naçihah*, yani güzel öğüt, kişinin, öğüt verilen kimselerin iyiliğini isteyen kişi olması anlamına gelir. Tek kelimelik bir eşanlamlı vermek mümkün değil¹¹² bu, o kelimenin tüm çağrışımlarını açıklayabilir. Sözlüksel olarak “samimiyet” [ya da *ihlaç*] anlamına gelir, birinin söylediği gibi: *nasahtu'l âsl* - 'Balını damıttım.' Yani: 'Balını balmumundan ayırdım.'

Ebû Bekr ibn Ebû İshak el-Haffaf ¹¹³şöyle dedi: *Nasihah* , güzel öğüt ve uyumdur; 'kumaş dikmek için kullanılan iplik' anlamına gelen *nisah* kelimesinden türemiştir . Ebû İshak ez-Zecceci de ¹¹⁴buna benzer bir şey söylemiştir.

Nasiha şu anlama gelir: Kişi birliğe, gerçek imana sahip olmalıdır.¹¹⁵ Allah'ın; ve Hazretlerine yakışan sıfatlara inanmak; O'nun , kendisine atfedilmesi mümkün olmayan bazı sıfatlardan münezzeh olduğuna inanmak ; ¹¹⁶Beğendiği ve razı olduğu her şeye yönelmek; Sevmediği her şeyden uzak durmak; O'na

¹⁰⁹ Tevbe Suresi, 9:91.

¹¹⁰ *Ayimmah*: Liderler. Burada Müslüman yöneticiler kastedilmektedir.

¹¹¹Ebu Süleyman Hamd ibn Muhammed el-Haflabi (319-388 H.).

¹¹² Bazı versiyonlarda: “Tek cümleyle anlatılamaz.” *Kelime* yerine *Cumla*.

¹¹³*Kitab el-Khisal* [Khafaji] yazarı .

¹¹⁴Ebu İshak İbrahim ibn Muhammed el-Zajaj el-Bağdadi [d. H. 321], Máani al-Qur'an'ın yazarı . 14/360

¹¹⁵*Vahdaniyyah*.

¹¹⁶*Tanzih*.

ibadet etmekte samimi ve gayretli olmaktır.

Nasiha, O'nun Kitabı için şu anlama gelir: Ona (Allah'ın Kelam'ı olarak) inanmak; emirlerini yerine getirmek, güzel bir şekilde okumak, okurken tevazu göstermek, saygı göstermek; içinde ne olduğunu anlamak ve onu sapkınların, [İslamofobiklerin] ve ateistlerin yanlış yorumlarına ve eleştirilerine karşı savunmak .¹¹⁷

Allah'ın Elçisi için *Nasiha* >: *Onun peygamberliğini kabul etmek ve tasdik etmek*; emirlerine uymak ve yasakladığı şeylerden kaçınmaktır.

Bu, Ebû Süleyman'ın açıklamasıydı.

Ebû Bekr [el-Haffaf veya Aajuriy] şöyle demiştir: Rasûlullah için *Nasihah* , *hem bu dünyadaki hayatı boyunca, hem de vefatından sonra ona yardım etmek, davasına destek olmak, ona yardımcı olmak, onu savunmak demektir*; geleneğini ihya etmek, sünnetini [eleştiri ve saldırılardan] korumak, sünnetini tebliğ ve öğretmek , onun asil karakterini örnek almak ve onun güzel ahlâkını benimsemektir.

Ebû İbrâhîm İshâk et-Tujîbî şöyle demiştir: Rasûlullah için *naşiha* : Onun getirdiği her şeyin doğru olduğunu tasdik etmek, sünnetine sımsıkı sarılmak, ¹¹⁸sünnetini yaymak ve insanları ona uymaya teşvik etmek, insanları Allah'a davet etmek, Kitabı ve Resulü ve sünnetiyle amel etmek.

Ahmed ibn Muhammed dedi ki: Rasûlullah için ¹¹⁹*nasihate inanmak* ¹²⁰, yani O'na sadık ve sadık olmak kalbin farzıdır .

¹¹⁷Bir grup batılı akademisyenin yakın zamanda yayınladığı 'Kur'an Çalışması' gibi. Bu 'Kur'an'ın ilk etapta orijinal Arapça metni yoktur; tüm dinlerin hakikate ve kurtuluşa yol açtığına inanan daimiciler olarak bilinen bir grup bilim adamı tarafından tercüme edilmiştir; YALNIZCA İslam'ın gerçek din olduğuna inanmıyorlar.

¹¹⁸Yani, hadise sımsıkı sarılmaktır ; hem ilmi, hem ameli. [Karî].

¹¹⁹İmam Ehl-i Sünnet, Ahmed ibn Muhammed ibn Hanbel (176-241 H.).

¹²⁰ Yukarıda manası açıklanmıştır [Khafajî].

Ebû Bekir ibn el-Ajury, diğerlerinin yanı sıra, ¹²¹Resûlullah için *nafihanın iki yönü* olduğunu söylemiştir : Bu dünyevi dünyadaki hayatı boyunca *nasiha* ; ve vefatından sonra *nasihah* . Dünya hayatında ona ve ashabına yardım etmek, onu desteklemek ve savunmak, düşmanlarına düşmanlık etmek; Allah Teala'nın buyurduğu gibi, onun her emrini dinlemek, itaat etmek ve canını, malını onun uğruna harcamak:

Müminler arasında öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri sözü yerine getirirler; İçlerinden bazıları adaklarını yerine getirdiler, bazıları da [sözlerini yerine getirmeyi] sabırsızlıkla bekliyorlar ve zerre kadar değişmediler.¹²²

Ve Allah şöyle buyurmuştur:

Ve onlar, Allah'a ve Resulüne yardım ederler; onlar doğru olanlardır.¹²³ *Nesih'in* vefatından sonra ona hürmet etmek, hürmet etmek, onun şeref ve üstünlüğünü gözetmek; onu son derece sevmek; Onun sünnetini takip etmekte ve onun örneğini takip etmekte kararlı ve gayretli olmak; O'nun verdiği İlahi Kanunu [*şeriatı*] öğrenmek ve anlamak ; ev halkını (*Ehl-i Beyt'i*) ve ashabını sevmek; Onun sünnetine karşı gelmekten, ondan sapmaktan, onu tahrif etmekten, ondan sapmaktan, onu sevmemekten veya onun yayılmasına engel olmaktan kaçınmak gerekir.

¹²¹ İmam Ebu Bekir Muhammed ibn el-Hüseyin el-Bağdadi el-Aajuriyy [ö.360]. *Ghuraba'a, Erba'in, Aadab al-Ülama'a* vb. birçok eserin yazarıdır.

¹²²Ahzab Suresi, 33:23. Hem *Buhari* hem de Müslim'deki bir hadise göre , Bedir Savaşı'na katılamayan Enes ibn el-Nadr ♦ bundan son derece hayal kırıklığına uğramış ve şöyle demiştir: “Ya RasûlAllâh # bu, müşriklerle yaptığınız ilk savaştı. ve ben yoktum. Allahü teâlâ bana bir fırsat daha verirse, Allahü teâlâ ne yapacağımı görecektir.” Ertesi yıl Uhud Savaşı gerçekleşti. Saâd ibn Muâadh ♦ onunla [savaş alanında] karşılaştı ve sordu: "Ey Ebû Muhammed, nereye gidiyorsun?" Şöyle cevap verdi: "Ne kadar güzel bir cennet kokusu, Uhud'dan geldiğini hissediyorum." Yiğitçe savaştı ve şehit oldu &^^. Savaştan sonra cesedini çıkardıklarında, onun kılıç, ok ve mızraklarla seksenden fazla yara aldığını gördüler [Khafaji ve Buhari'den özetlenmiştir # 2805].

¹²³ Haşr Suresi, 59:8. Bu ayet, Allah yolunda ve O'nun uğruna yurtlarını terk eden muhacirler hakkında nazil olmuştur.

Ümmetine karşı nazik ve yardımsever olmak , onun yüce ahlakını, ahlâkını araştırmak, öğrenmek, ona uymak, onun *sünnetine uymakta kararlı ve sabırlı olmak*. Dolayısıyla bu yoruma göre *nasihat* aşkın meyvelerinden biridir ve daha önce aşkın alametlerinden bahsetmiştik.

Ebu'l Kasım el-Kuşeyri , ¹²⁴Horasan krallarından biri olan ve daha çok *ÿaffûr lakabıyla tanınan ünlü bir devrimci* olan Âmr ibn el-Leys'in öldüğünü söyledi ¹²⁵. Birisi onu rüyasında gördü ve ona: “Allahü teâlâ sana ne yaptı?” diye sordu. “Allah Teala beni affetti” dedi. Kendisine "Ne için?" diye soruldu. Şöyle cevap verdi: "Bir gün tepeye çıktım ve ordumu gördüm; çok büyük bir orduydı ve bundan etkilendim ve keşke Rasûlullah'ın zamanında orada olsaydım, ona yardım edebilseydim ve ona yardım edebilseydim diye düşündüm. onu destekledi. Allahü teâlâ bu dileğimden dolayı beni mükâfatlandırdı ¹²⁶ve beni affetti.”

öğüt [*naçihah*] : Hak konusunda onlara itaat etmeli, hak ve dürüstlük konusunda onlara yardım etmeliyiz; onlara dürüst olmalarını ve doğru olanı yapmalarını tavsiye etmek; onlara hakkı ve adaleti sürekli hatırlatmak ve ihmalkarlık yaptıklarında onları uyarmak veya kendilerine karşı komplo kurmak gibi kendilerinden gizli tutulan şeyleri takdir etmek; isyan ve fitneden veya halkı hükümdarlara karşı kışkırtmak ve kışkırtmaktan veya onlara karşı kin ekmekten vazgeçmek.

öğüt [*naçihah*] : Onları kendileri için iyi olana doğru yönlendirmektir; dini ve dünyevi işlerinde onlara yardım etmek; onları söz ve eylemle desteklemek; ihmalkar ve gafilleri uyarmak; cahillere öğretmek; muhtaçlara yardım etmek; mahremiyetlerini korumak; Onlardan gelecek zarar ve

¹²⁴ *Risdlah al-Qushayriyyah*'ın yazarı ; 4. yüzyılın müceddidi olarak kabul edilir .

¹²⁵ Saffariyye Meliklerinden ikincisi; cesaretiyle tanınıyordu. H. 289 yılında Bağdat'ta vefat etti.

¹²⁶ Meşhur hadiste de belirtildiği gibi: “ **Ameller niyetlere göredir.** Bir başka hadis-i şerifte ise, “ **Müminin niyeti, amelinden daha hayırlıdır.** ”

tehlikeleri uzaklaştırmak ve onların menfaati ve refahı için çabalamak.

KAYNAKÇA

1. **Kitab el-Şifa**, Kadı İyâd; *Dubai Uluslararası Kur'an-ı Kerim Ödülü, Üçüncü Baskı, Dubai, BAE, 2013* tarafından yayınlanmıştır .
2. **Kitab el-Şifa** , Kadı İyâd; Kenar boşluklarıyla birlikte, *Muzil al-Khafa ve Alfaz al-Shifa of Âllâmah Ahmad al-Shumunnî* [ö. 872 H.], Maktabah al-Âşriyyah tarafından yayınlandı, Beyrut, Lübnan, 2006.
3. **Kitab el-Şifa**, Kadı İyâd; Kamal Basyûnî Zaghlûl (editör); *Mu'assasah al-Kutub al-Thaqafiyyah* tarafından basılmıştır , Üçüncü Baskı, Beyrut, Lübnan, 2001.
4. **Kitab el-Şifa**, Kadı İyâd; Dâr al-Fıkr Basımı, Beyrut, Lübnan, 2002. [Dijital Dizgi].
5. **Kitab el-Şifa**, Kadı İyâd; Kenar boşluklarıyla birlikte, *Muzil al-Khafa of Âllâmah Shumunnî, Dar Kutub al-İlmiyyah*, Beyrut, Lübnan.
6. **İntihad fî Hatmi el-Şifa li-İyad** , Hâfız Şemseddin Muhammed el-Sahavi [ö.902 H.], Dâr al-Beshayir al-Islâmiyyah, Beyrut, Lübnan, 2001.
7. **Menahil el-şafa fî Tahrici Ehadis el-Şifa**, İmam Celâlüddîn Âbd er-Rahmân es-Suyûp [ö.911 H.]; *Mu'assasah al-Kutub al-Thaqafiyyah & Dar al-Jinan*, Beyrut, Lübnan, 1988.
8. **Sharh al-Shifa li Qadi İyad** , Mullâ Âlî al-Qârî, Dâr Kutub al-İlmiyyah, Birinci Baskı, 2001. [Dijital Dizgi].
9. **Şerhu's-Şifa li Kadı İyad** , Mullâ Âlî el-Qârî, *Dar Kütüb el-İlmiyyah* (Yeniden Basım). Orijinal olarak H. 1319'da

Matbaâ al-Uthmaniyyah tarafından derlenip basılmıştır .

10. ***Nasîm er-Riyâd fî Şerh Şifâ'a el-Kâdî îyâd***, Şihâbuddîn Khafâcî; Âbd al-Qadir Âlâ'a edition, *Dar al-Kutub al-İlmiyyah*, Beyrut Lübnan, 2001. [Dijital Dizgi].

11. ***Nasîm er-Riyâd f Şerh Şifa'a el-Kâdî îyâd***, Şihâbuddîn Khafaci; Kenarlarda Âlî al-Qârî'nin ***Şerhu's-Şifa'sı*** var . *Dar al-Kutub al-Arabi* (Yeniden basım), Beyrut, Lübnan. Orijinal olarak *Maḥbadh al-Az'hariyyah al-Mḥiriyyah* tarafından basılmıştır , 1327 H.

12. ***Ez'hâr er-Riyâd f Akhbâri îyâd***, beş cilt halinde; Shihâbuddîn Ahmad ibn Muhammad al-Maqarrî al-Tilimsânî tarafından, Fas ve BAE'nin iki hükümetinin ortak sponsorluğunda, İslam Mirası Kitaplarını Yayınlama Konseyi'nin himayesinde yeniden yayınlandı. Orijinal olarak Maḥbadh Fedalah tarafından basılmıştır .

13. ***El-İntihâd f Hatmi el-Şifâ li-îyâd***: Hafız Şemseddin Muhammed es-Seḥâvî tarafından yazılmıştır [ö. 902 H.] *Dar al-Beshayir al-Islamiyyah*, Beyrut, Lübnan, 2001 tarafından basılmıştır .

Tirmizi'nin çeşitli baskılarında hadislerin numaralandırılmasında önemli farklılıklar vardır. Burada çapraz referans olarak kullandığım baskı :

14. ***Câmiḥ el-Tirmizî*** , düzenlenmiş ve numaralandırılmıştır: Sıdkı Cemil el-Affâr, Dar el-Fikr, Beyrut, Lübnan. İlk baskı, 2002.

YAZAR HAKKINDA

Şeyhülislam İmam Kadı İyad ibn Musa el-Yahsubi, el-Endülüs Ebu'l Fadl , Şaban ayının ^{15'}inde H. 476 (MS 1083) Ceuta'da ¹²⁷doğdu . Tefsir ve hadis ilimlerinde devrinin imamıydı; Hadis ve fıkıh esasları, Arapça gramer ve kullanımı,

¹²⁷Ceuta veya Arapça'da *Sabta* , Afrika'nın kuzey kıyısında yer alan ve Fas ile sınırı paylaşan İspanya'nın iki özerk şehrinden biridir. Orta çağlardan beri İspanya'nın güneyindeki Cadiz eyaletinin bir parçasıydı ve 1995 yılında özerk bir şehir haline geldi.

Arap tarihi ve soyağacı, şiir ve edebiyat konularında uzman olan İmam Malik'in mezhebindeki otorite. O, yüksek karakterli bir adamdı; hoşgörölü, sabırlı, cömert, hayırsever, dürüst, dindar, erdemli, gerçeğin korkusuz savunucusu.¹²⁸

Kitapları çok büyük faydalar sağlıyor; *Meşariku'l-Envar adlı* eser hadis ilimlerinin en önemli sözlüklerinden biridir; bazıları, altınla yazılmış olsaydı değerinin elmas cinsinden ağırlığından çok daha fazla olacağını söyledi. Ünlü hadis imamı İbn-i Salah şöyle demiştir:¹²⁹

mashariqu'l enwari tajallat bi sabbah

wa dha ájabun kawnu'l mashariqi bi'l gharbi

Işıkların Parıltısı [*Meşârik el-Envâr*] Ceuta'dan parlıyor Ne garip, şafak batıdan doğuyor!

Sahih-i Müslim'in süper tefsiri de bir diğer değerli eserdir. Ancak Sahawi'nin dediği gibi, eğer Kadı İyâd geride *Şifa'dan* başka bir şey bırakmamış olsaydı , bu onun bilgi ve ustalığına yeterli bir tanıklık ve İslami ilimlere paha biçilemez bir katkı olurdu.

Onun işleri:

1. ***Sharh Çahth Muslim'de İkmal al-Múlim : Çahth Muslim*** üzerine süper bir şerh .

2. ***Kitabu's-Şifa bi Taartfi Hukuku'l-Mufad :***

3. ***Mashariq al-Enwar ála Çahth al-Aathar : Çahih Buhari, Çahih Muslim*** ve İmam Malik'in *Muwaffa'sında* alışılmadık kelimelerin sözlüğü .

4. ***Al-Ilmaá ft Dabf al-Riwayah wa Taqytd al-Samaá:*** Hadis ilkelerine ve terminolojiye giriş.

5. ***Bughyatu'r Rayid lima Tadamanahu Hadtth Umm Zará mina'l Fawayid***

6. ***Mújam al-Shuyükh***

7. ***Al-Iýldm bi Hudüd Qawayid al-Islam:*** Âqide üzerine ünlü eser.

¹²⁸ *İntihad*, Sahawi, s.33.

¹²⁹ *Ez'har el-Riyad*, 3/343.

8. *Tarttub al-Madarik ft Menaqib al-Imam Malik wa A'-habuh*

9. *Tanbthat el-Mustanbifah*

10. *Ghunyah*

Bir Yahudi tarafından zehirlendiği söyleniyor. İmam, 68 yaşında, ¹³⁰H. 544 (MS 1149) Cemâdetü'l-Ahire ayının 9'uncu Cuma günü Marakeş'te vefat etti. Allah Teala ona rahmet etsin ve ondan razı olsun.

¹³⁰Hicri takvimde gece gündüzden önce gelir; dolayısıyla perşembeyi takip eden gece 'cuma gecesi' olacaktır.

